Hội thảo khoa học quốc tế “Luật học trước biến đổi của thời đại”

Khoa
Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội (ĐHQGHN) với lịch sử 43 năm hình thành thành và phát triển, luôn khẳng định là đơn vị tiên phong và có truyền thống trong nghiên cứu khoa học pháp lý với tinh thần học thuật khai phóng. Khoa Luật đang từng
bước hội nhập và tiệm cận trình độ phát triển chung của các trường đại học lớn của khu vực và, đặc biệt, hoạt động nghiên cứu khoa học, giao lưu, chia sẻ học thuật của Khoa ngày càng có những bước phát triển mạnh mẽ cả về số lượng và chất
lượng. Trước những biến đổi to lớn của thời đại, đặc biệt là cuộc CMCN 4.0, pháp luật nói chung và nền luật học nói riêng đang đứng trước những thách thức to lớn và áp lực cần phải thay đổi, phát triển cho phù hợp với thời đại. Trên tinh thần trách nhiệm xã hội cao và nhận được sự hỗ trợ, đồng hành của các đối tác, Khoa Luật tổ chức Hội thảo quốc tế với chủ đề “Luật học trước biến đổi của thời đại”. Hội thảo diễn ra ngày 20/8/2019 tại Khoa Luật, ĐHQGHN

Toàn cảnh Hội thảo

Tham dự hội thảo, về phía các đối tác, chuyên gia nước ngoài có GS. JSENG Pin-Chieh – Bộ môn Tài chính và Luật Kinh tế, Khoa Luật, Đại học Quốc gia Chung Cheng, Đài Loan, GS.TS. Geng-Schenq Lin – Trưởng Khoa Luật, Đại học TungHai, Đài Loan, GS. Bard Andreassen – Giám đốc Trung tâm Nhân quyền Na Uy, Khoa Luật, Đại học Oslo, TS. Fiona Donson – Đại học Cork, Ireland, TS. Lawrence Siry – Đại học Cork, Ireland. Về phía các đối tác, chuyên gia trong ngoài có PGS.TS. Bùi Nguyên Khánh – Phó Giám đốc, Học viện Khoa học xã hội, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam, TS. Nguyễn Quốc Văn – Viện trưởng Viện Khoa học Thanh tra, Thanh tra Chính phủ,... Về phía Khoa Luật có, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa, PGS.TS. Trịnh Tiến Việt – Phó Chủ Nhiệm Khoa. Đặc biệt, Hội thảo còn nhận được sự quan tâm lớn của các chuyên gia, nhà khoa học uy tín trong nước, như: GS.TSKH. Đào Trí Úc, GS.TSKH. Lê Văn Cảm, GS.TS. Võ Khánh Vinh, GS.TS. Phan Trung Lý, GS.TS. Phạm Hồng Thái, GS.TS. NGuyễn Đăng Dung, GS.TS. Hoàng thị Kim Quế, GS.TS. NGuyễn Minh Đoan và nhiều chuyên gia đến từ bộ, ngành trung ương, các trường đại học, học viện, viện, trung tâm nghiên cứu trên địa bàn Hà Nội. Hội thảo cũng có sự hiện diện của đông đảo các nhà nghiên cứu, giảng viên trẻ, NCS, học viên và sinh viên.

PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh – Chủ nhiệm Khoa phát biểu khai mạc

Phát biểu mở đầu Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh nhấn mạnh nghiên cứu khoa học luôn là một trong những thế mạnh của Khoa Luật ĐHQGHN và để thực

hiện Chiến lược phát triển Khoa thành trường Đại học định hướng nghiên cứu thành viên ĐHQGHN, Khoa Luật luôn chú trọng xây dựng và phát triển môi trường học thuật mang tính tiên phong, khai phóng. Và Hội thảo với chủ đề "Luật học trước biến đổi của thời đại" chính là minh chứng cho sự nỗ lực, quyết tâm của Khoa để thực hiện mục tiêu, chiến lược đã đề ra. Theo PGS, Thế giới ngày nay thực tế đang có những thay đổi rất mạnh mẽ đặc biệt trong bối cảnh cuộc cách mạng Khoa học công nghệ lần thứ Tư đang diễn ra và xã hội Việt Nam hiện nay cũng không nằm ngoài những biến đổi đó. Luật học nước ta cũng đang đối mặt với nhiều thách thức và những yêu cầu phải thay đổi lớn xuất phát từ những thay đổi của thế giới hiện đại và yêu cầu phát triển đất nước, hội nhập và sự cần thiết chuyển dịch mô hình, tư duy quản trị, tư duy pháp lý đáp ứng bối cảnh xã hội mới. Chính vì vậy, PGS hi vọng Hội thảo này sẽ là cơ hội để các chuyên gia, nhà khoa học chia sẻ, thảo luận về những thách thức, những vấn đề lớn mà thời đại mới đã, đang và sẽ đặt ra đối với nền luật học của thế giới, cũng như luật học Việt Nam hiện nay và cùng nhau thảo luận về những hướng tiếp cận, xu hướng phát triển, hướng đi mới của luật học hiện đại trước một thế giới nhiều biến đổi.

TS. Fiona Donson; PGS.TS. Vũ Công Giao đồng chủ trì phiên 1 của Hội thảo

GS. TS, Geng-Schenq Lin; PGS.TS. Ngô Huy Cương đồng chủ trì phiên 2 của Hội thảo

GS. JSENG Pin-Chieh; PGS.TS. Nguyễn Hoàng Anh đồng chủ trì phiên 3 của Hội thảo

PGS.TS. Chu Hồng Thanh; GS. Bard Andreassen đồng chủ trì phiên 4 của Hội thảo

Hội thảo được diễn ra với 4 phiên: Phiên 1 do TS. Fiona Donson; PGS.TS. Vũ Công Giao đồng chủ trì với nội dung về "Lý thuyết pháp luật trước biến đổi thời đại"; Phiên 2 do GS. TS, Geng-Schenq Lin; PGS.TS. Ngô Huy Cương đồng chủ trì với nội dung về "Luật tư trước biến đổi của thời đại"; phiên 3 do GS. JSENG Pin-Chieh; PGS.TS. Nguyễn Hoàng Anh đồng chủ trì với nội dung "Luật công trước biến đổi của thời đại"; phiên 4 do PGS.TS. Chu Hồng Thanh; GS. Bard Andreassen đồng chủ trì với nội dung "Quyền con người và một số vấn đề khác của luật học trước biến đổi của thời đại"

GS.TS. Geng-Schenq Lin trình bày tham luận

GS.TSKH. Đào Trí Úc trình bày tham luận

GS.TS. Phạm Hồng Thái trình bày tham luận

Tại phiên 1, Trong phần tham luận của mình, GS.TS. Geng-Schenq Lin đã trình bày các nội dung về pháp luật lao động trong bối cảnh hiện nay cần phải điều chỉnh các vấn đề liên quan đến lao động tập thể, quyền riêng tư. Đồng thời, GS cũng đề cập đến các quan hệ lao động mới giữa người sử dụng lao động với người lao động; người lao động với rô-bốt hoặc trí tuệ nhân tạo; giữa các rô-bốt và trí tuệ nhân tạo với nhau. Đề cập về Nhà nước pháp quyền ở Việt Nam, GS.TSKH. Đào Trí Úc cho rằng giá trị về nhà nước pháp quyền là phổ quát những cũng cần đan xen của các giá trị truyền thống đặc thù ở các quốc gia, dân tộc khác nhau. Các giá trị đã được thừa nhận không phải là bất biến mà bản thân chúng đã mang tính kế thừa cũng như việc phát triển các giá trị đó cũng phải thể hiện tính kế thừa. Trong quá trình xây dựng nhà nước pháp quyền, không nên chỉ chú trọng đến nhu cầu về công bằng, công lí trong đời sống xã hội mà cần chú trọng đến cả công bằng, công lí trong nội tại của pháp luật. Với tiêu đề tham luận "Những trường phái khoa học về pháp luật trên thế giới và những ảnh hưởng tới luật học ở Việt Nam", GS.TS. Phạm Hồng Thái cho rằng truyền thống Việt Nam đã có những tư tưởng về pháp luật nhưng chưa đủ các điều kiện để phát triển khoa học pháp lí thành những trường phái. Thực tế Việt Nam chịu ảnh hưởng của nhiều trường

phái thể hiện rõ trong các bản Hiến pháp. Vì vậy, những thách thức chuyển đổi mang tính thời đại có ảnh hưởng lớn nhưng vẫn chịu sự quyết định của ý chí chủ quan trong đó phải thừa nhận rằng tự do học thuật còn chưa được bảo đảm khiến cho khoa học nói chung và luật học nói riêng khó mở rộng.

GS. Jseng Pin-Chieh trình bày tham luận

PGS.TS Ngô Huy Cương trình bày tham luận

PGS.TS. Lê Thị Hoài Thu trình bày tham luận

PGS.TS Nguyễn Thị Quế Anh trình bày tham luận

Tại phiên 2 của Hội thảo, GS. Jseng Pin-Chieh trình bày tham luận về sự phát triển của trí tuệ nhân(AI) cần chú trọng đến cơ chế Regulatory Sandbox – cơ chế phát triển các quy tắc điều chỉnh phù hợp với tốc độ cải tiến. Những nghiên cứu về AI được tiến hành trên cả 5 lĩnh vực: bình đẳng, dân chủ, tự do, nhân cách, trách nhiệm.

PGS.TS Ngô Huy Cương với tham luận "Cải cách chế định vật quyền nhằm đáp ứng các yêu cầu của đời sống xã hội Việt Nam hiện đại" cho rằng quan niệm quyền sở hữu gồm quyền chiếm hữu, sử dụng và định đoạt sẽ gây khó khăn cho quá trình khai thác các vật trong khi đó, các luật gia La Mã đã có những giải thích rất phù hợp cho rằng quyền sở hữu gồm: quyền sử dụng, quyền thu hoa lợi/lợi tức, và quyền định đoạt. Theo PGS.TS Nguyễn Thị Quế Anh khi đề cập vấn đề "Nhận diện về những thay đổi của pháp luật trong bối cảnh công nghệ số" thì những biến đổi hiện nay có thể tác động đến các chủ thể của pháp luật là đời sống ảo có thể ảnh hưởng hoặc để lại hậu quả thực; những định danh ảo có thể được che giấu nhưng những hoạt động pháp lí của các định danh ảo này lại là thực khiến cho việc xác định chủ thể chịu trách nhiệm pháp lí là khó khăn.

PGS. TS Nguyễn Ngọc Chí trình bày tham luận

NCS Nguyễn Quang Đức trình bày tham luận

TS. Fiona Donson và TS. Lawrence Siry trình bày tham luận

Với nội dung "Luật công trước biến đổi của thời đại", Phiên 3 của Hội thảo có 3 tham luận được trình bày. PGS. TS Nguyễn Ngọc Chí đề cập minh bạch tư pháp. Trong đó, PGS cho rằng ở Việt Nam minh bạch tư pháp cần được theo hướng nghiên cứu về xu thế của thời đại; đặc điểm về thể chế, tổ chức nền tư pháp Việt Nam; cơ cấu tổ chức và vận hành của Toà án và các tổ chức tư pháp khác; tiêu chí đánh giá minh bạch tư pháp. NCS Nguyễn Quang Đức cho rằng ở Việt Nam có sự bất cập trong pháp luật về sở hữu. Sở hữu toàn dân chưa được minh định, tức là chưa được minh thị và định nghĩa một cách rõ ràng. TS. Fiona Donson và TS. Lawrence Siry cho rằng cần có khung pháp lý quy định về hệ thống quản trị của quốc gia. Lấy ví dụ nghiên cứu, khảo sát cho thấy lòng tin của người dân vào hệ thống quản trị của Chính phủ Irealand không cao do hệ thống quản trị quốc gia vận hành song song với hệ thống quản trị của liên minh và có xuất hiện mâu thuẫn.

GS Bard Andreassen trình bày tham luận

TS Nguyễn Bích Thảo trình bày tham luận

NCS Hoàng Bích Ngọc trình bày tham luận

Mở đầu phiên 4 của Hội thảo, GS Bard Andreassen cho rằng các doanh nghiệp xuyên biên giới cần có trách nhiệm xã hội cũng như đưa ra cách thức để hiện thực hóa những trách nhiệm đó. Trình bày nội về "Pháp luật tố tụng dân sự(TTDS) trong kỷ nguyên số" TS Nguyễn Bích Thảo nhấn mạnh rằng làm thế nào để tòa án đáp ứng được những công nghệ mới, liên quan đến các vấn đề như thu thập và xác minh chứng cứ trong môi trường số; Việc ứng dụng công nghệ trong TTDS đã đặt ra một số thách thức như trở ngại đối với một số nguyên tắc truyền thống của tố tụng: trình tự pháp luật công bằng, quyền được xét xử công bằng,…

Thảo luận tại các phiên của Hội thảo đã diễn ra rất sôi nổi với nhiều câu hỏi, ý kiến được đưa ra từ các chuyên gia, nhà khoa học như GS.TS. Võ Khánh Vinh, GS.S. Nguyễn Minh Đoan, GS.TSKH. Đào Trí Úc, PGS.TS Trương Hồ Hải, …

GS.TS. Võ Khánh Vinh phát biểu tại Hội thảo

GS.S. Nguyễn Minh Đoan phát biểu tại Hội thảo

PGS.TS. Chu Hồng Thanh phát biểu tại Hội thảo

TS. Nguyễn Quốc Văn phát biểu tại Hội thảo

PGS.TS. Phạm Hữu Nghị phát biểu tại Hội thảo

TS. Phan Quốc Nguyên phát biểu tại Hội thảo

GS.TS. Geng-Schenq Lin phát biểu tại Hội thảo

Được biết, Hội thảo đã nhận được trên 33 bài viết và có 13 bài viết được chọn trình bày tại Hội thảo. Điều này cho thấy sự hấp dẫn của chủ đề Hội thảo cũng như sự quan tâm lớn của cộng đồng khoa học pháp lý về vấn đề mà Ban tổ chức Hội thảo đưa ra. Tổng kết lại Hội thảo, PGS.TS. Nguyễn Thị Quế Anh chia sẻ sự vui mừng trước sự quan tâm của đông đảo chuyên gia, nhà khoa học dành cho Hội thảo của Khoa Luật. PGS cho rằng Hội thảo đã giúp chúng ta có được những góc nhìn rõ ràng hơn về các vấn đề pháp lý trong bối cảnh mới và tạo điều kiện để tiếp tục đi sâu nghiên cứu hơn về chủ đề này trong tương lai.